

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญรูป	ฏ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	9
1.3 นิยามศัพท์	9
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	10
2.1 หลักการ แนวคิดและทฤษฎี	10
2.1.1 แนวทางการลดปริมาณมูลฝอยจากแหล่งกำเนิด	10
2.1.2 นโยบายและแผนงานลดปริมาณมูลฝอย	10
2.1.3 ประโยชน์ของการคัดแยกมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด	13
2.1.4 ผลกระทบทางด้านเศรษฐศาสตร์ของการนำกลับมาผลิตใช้ใหม่ในปัจจุบัน	14
2.1.5 แนวคิดการใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือใช้	16
2.1.6 การใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือใช้	17
2.1.7 ประเภทขยะที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์	20
2.1.8 การคัดแยกและแปรรูปวัสดุเหลือใช้	23
2.1.9 ตลาดรองรับมูลฝอยที่คัดแยกประเภทแล้ว	23
2.1.10 ผู้ประกอบการธุรกิจเรียกคืนวัสดุเหลือใช้	25
2.1.11 แหล่งรับซื้อวัสดุเหลือใช้และวิธีการรับซื้อของโรงงานแปรรูป	25
2.1.12 ผู้ประกอบอาชีพเก็บขยะ (Scavenging of Solid Wastes)	26

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
2.2.1 ลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ	27
2.2.2 ปริมาณวัสดุเหลือใช้ที่มีการรับซื้อ-ขาย	31
2.2.3 ชนิดและราคาวัสดุเหลือใช้	34
2.2.4 แหล่งรับซื้อหรือเส้นทางส่งต่อวัสดุเหลือใช้	39
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการศึกษา	40
3.1 ขั้นตอนเตรียมการ	40
3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล	42
บทที่ 4 ผลการศึกษา	44
ส่วนที่ 1 บทบาทของผู้ประกอบอาชีพเก็บและรับซื้อของเก่า	44
1.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพทางสังคมของผู้ประกอบอาชีพเก็บและรับซื้อของเก่า	44
1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของผู้ประกอบอาชีพเก็บและรับซื้อของเก่า	45
1.2.1 ลักษณะของการประกอบอาชีพเก็บและรับซื้อของเก่า	45
1.2.2 ระยะเวลาและเหตุที่ประกอบอาชีพเก็บและรับซื้อของเก่า	46
1.2.3 ลักษณะการทำงานและพาหนะที่ใช้	47
1.2.4 เงินทุนที่ใช้ต่อวัน	48
1.2.5 ปริมาณวัสดุเหลือใช้ที่เก็บและรับซื้อ และแหล่งที่มา	49
1.2.6 รายได้	49
1.2.7 เส้นทางที่เก็บและรับซื้อของเก่า	50
1.3 ความสัมพันธ์ของผู้ประกอบอาชีพเก็บและรับซื้อฯ กับร้านรับซื้อของเก่า	51
1.4 ปัญหาในการประกอบอาชีพ	51
1.5 ความคิดเห็นต่อการคัดแยกขยะของชุมชน	52

ญ

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ส่วนที่ 2 บทบาทของร้านรับซื้อของเก่า	53
2.1 ข้อมูลทั่วไป	53
2.2 กระบวนการรับซื้อ	54
2.2.1 การรวบรวม	54
2.2.1.1 แหล่งที่มาของวัสดุเหลือใช้	54
2.2.1.2 ประเภทและชนิดของวัสดุเหลือใช้ที่รับซื้อ	56
2.2.1.3 ปริมาณการรับซื้อวัสดุเหลือใช้	58
2.2.1.4 ราคาวัสดุเหลือใช้	60
2.2.1.5 ปัญหา อุปสรรค ในการรวบรวม	64
2.2.2 การคัดแยก	64
2.2.2.1 วิธีการคัดแยก	64
2.2.2.2 ปัญหา อุปสรรค ในการคัดแยกและจัดเก็บ	65
2.2.3 เส้นทางการส่งต่อ และแหล่งรับซื้อวัสดุเหลือใช้	66
2.3 ความคิดเห็นต่อการคัดแยกขยะในชุมชน	68
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	70
5.1 สรุปผลการศึกษา	71
5.1.1 บทบาทของธุรกิจรับซื้อของเก่า	71
5.1.2 กระบวนการรวบรวม คัดแยก และส่งต่อวัสดุเหลือใช้จาก ร้านรับซื้อของเก่า	72
5.2 อภิปรายผล	73
5.3 ข้อเสนอแนะ	75
5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาต่อไป	76
บรรณานุกรม	77
ภาคผนวก	80
ภาคผนวก ก แบบการสัมภาษณ์ผู้เก็บและรับซื้อวัสดุเหลือใช้	81
ภาคผนวก ข แนวคำถามประกอบการสัมภาษณ์ร้านรับซื้อของเก่า	84

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ค แหล่งรับซื้อปลายทางวัสดุเหลือใช้ประเภทกระดาษ	86
แหล่งรับซื้อปลายทางวัสดุเหลือใช้ประเภทพลาสติก	87
แหล่งรับซื้อปลายทางวัสดุเหลือใช้ประเภทเหล็ก	88
แหล่งรับซื้อปลายทางวัสดุเหลือใช้ประเภททองแดง ทองเหลือง	89
แหล่งรับซื้อปลายทางวัสดุเหลือใช้ประเภทเศษแก้ว	90
ภาคผนวก ง โครงการคัดแยกมูลฝอยในชุมชนเขตเทศบาลเมืองลำปาง	91
ประวัติผู้เขียน	95

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ปริมาณการนำเข้า เศษกระดาษ ขวดแก้ว เหล็กและเศษเหล็ก พลาสติก ปี 2534 - 2539	2
2	ร้อยละองค์ประกอบของวัสดุที่มีศักยภาพที่จะนำกลับมาใช้ใหม่ทั่วประเทศ แจกแจงเป็นรายภาคปี 2539	3
3	องค์ประกอบของมูลฝอยที่มีศักยภาพที่จะนำกลับมาใช้ใหม่ในเขตเมือง ทั่วประเทศแจกแจงเป็นรายภาคปี 2539 (ตัน/วัน)	4
4	เปรียบเทียบปริมาณมูลฝอยที่มีศักยภาพในการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ ในเชิงพาณิชย์(ในเขตเมือง)กับปริมาณมูลฝอยที่มีการนำกลับมาใช้ประโยชน์ ใหม่จริงในปี 2539 (ตัน/วัน)	5
5	ปริมาณวัสดุเหลือใช้จากชุมชนที่รวบรวมโดยผู้ประกอบอาชีพเก็บและรับซื้อของ เก่าในปี 2539	7
6	เปรียบเทียบปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการผลิตสินค้าโดยการใช่วัตถุดิบบริสุทธิ์ กับวัตถุดิบที่มีกากของเสียผสมอยู่	18
7	ลักษณะของผู้ประกอบอาชีพเก็บขยะ (Garbage Pickers) ใน 5 เมืองใหญ่	28
8	ประเภทของวัสดุเหลือใช้ที่เก็บและรวบรวมโดยผู้ประกอบอาชีพเก็บขยะ ในเขต 5 เมืองใหญ่	29
9	แสดงชนิดและจำนวนของเก่าที่ได้เฉลี่ยต่อคน	30
10	ปริมาณวัสดุเหลือใช้ที่รวบรวมโดยตัวกลางต่างๆ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ใหม่	32
11	ชนิดและราคาของวัสดุใช้แล้วในกรุงเทพมหานคร ในปี 2531	35
12	ราคาของวัสดุหมุนเวียนในธุรกิจซื้อขายขยะเดือนกรกฎาคม 2538	36
13	เปรียบเทียบราคารับซื้อวัสดุเหลือใช้ ณ บริเวณหัวกอง รถซาเล้ง และร้านรับซื้อของเก่าในปี พ.ศ. 2536 - 2358	37
14	ประเภท/ชนิดของขยะที่มีมูลค่าตามราคาซื้อ-ขายในชุมชนสี่เหลี่ยม เมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2539	38
15	แสดงสถานภาพทางสังคม	44
16	ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ	45

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
17	ระยะเวลาที่ประกอบอาชีพเก็บและรับซื้อวัสดุเหลือใช้	46
18	ลักษณะการทำงานและพาหนะที่ใช้	47
19	เงินทุนที่ใช้ต่อวัน	48
20	ปริมาณวัสดุเหลือใช้ที่เก็บรับซื้อ	49
21	รายได้เฉลี่ยต่อวันของผู้ประกอบอาชีพเก็บและรับซื้อของเก่า	50
22	ข้อมูลทั่วไปของร้านรับซื้อของเก่าในจังหวัดลำปาง	53
23	แหล่งที่มาของวัสดุเหลือใช้	55
24	ปริมาณการรับซื้อของร้านรับซื้อของเก่าโดยเฉลี่ยต่อสัปดาห์	59
25	เปรียบเทียบราคารับซื้อของวัสดุเหลือใช้บางชนิดในแต่ละร้านรับซื้อ	61
26	ประเภท/ชนิดของวัสดุเหลือใช้ตามราคาซื้อ-ขายในจังหวัดลำปาง เดือน ก.ย. พ.ศ.2542	63

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
1	กระบวนการรวบรวมวัสดุเหลือใช้ในปัจจุบัน	6
2	แสดงปริมาณวัสดุเหลือใช้จากชุมชนที่นำกลับมาใช้ใหม่ในปี 2539	7
3	หน้าที่ผู้ประกอบการธุรกิจเรียกคืนวัสดุเหลือใช้	25
4	ปริมาณวัสดุเหลือใช้ที่นำกลับมาใช้ใหม่ในเขตเมืองทั่วประเทศปี 2539	33
5	กรอบแนวความคิด	41
6	เส้นทางการส่งต่อวัสดุเหลือใช้ประเภทกระดาษ	66
7	เส้นทางการส่งต่อวัสดุเหลือใช้ประเภทพลาสติก	66
8	เส้นทางการส่งต่อวัสดุเหลือใช้ประเภทเหล็ก	67
9	เส้นทางการส่งต่อวัสดุเหลือใช้ประเภททองแดง ทองเหลือง	67
10	เส้นทางการส่งต่อวัสดุเหลือใช้ประเภทแก้ว	68
11	เส้นทางการส่งต่อวัสดุเหลือใช้ประเภทขวดแก้ว	68
12	แหล่งรับซื้อปลายทางวัสดุเหลือใช้ประเภทกระดาษ	86
13	แหล่งรับซื้อปลายทางวัสดุเหลือใช้ประเภทพลาสติก	87
14	แหล่งรับซื้อปลายทางวัสดุเหลือใช้ประเภทเหล็ก	88
15	แหล่งรับซื้อปลายทางวัสดุเหลือใช้ประเภททองแดง ทองเหลือง	89
16	แหล่งรับซื้อปลายทางวัสดุเหลือใช้ประเภทแก้ว	90